

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

Znak: PNK.I.4130.15.2016

Kielce, dnia 24-03-2016

Rozstrzygnięcie nadzorcze

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym / Dz. U. z 2015 r. , poz. 1515 , poz.1040, poz.1890 /

stwierdza się nieważność

uchwały Nr XIX/126/2016 Rady Gminy w Czarnocinie z dnia 1 marca 2016 roku w sprawie przyjęcia Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Czarnocin - w części określonej w §5 ust.1 pkt.3, §5 ust.1 pkt4, §9 ust.2 § 9 ust.3 i 4 i § 9 ust.6, Regulaminu pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Czarnocin stanowiącego załącznik nr 1 do uchwały.

Uzasadnienie

W dniu 1 marca 2016 roku Rada Gminy w Czarnocinie podjęła uchwałę Nr XIX/126/2016 w sprawie przyjęcia Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Czarnocin. Uchwała ta w części określonej w sentencji rozstrzygnięcia podjęta została z naruszeniem prawa.

Podstawę do podjęcia przedmiotowej uchwały stanowi wskazany w podstawie prawnej przepis art. 90f ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz.U. z 2004 roku Nr 256, poz.2572 ze zm.). Stosownie do tego przepisu rada gminy uchwała regulamin udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy, kierując się celami pomocy materialnej o charakterze socjalnym, w którym określa w szczególności:

1) sposób ustalania wysokości stypendium szkolnego w zależności od sytuacji materialnej uczniów i ich rodzin oraz innych okoliczności, o których mowa w art. 90d ust. 1;

- 2) formy, w jakich udziela się stypendium szkolnego w zależności od potrzeb uczniów zamieszkałych na terenie gminy;
- 3) tryb i sposób udzielania stypendium szkolnego;
- 4) tryb i sposób udzielania zasiłku szkolnego w zależności od zdarzenia losowego.

Regulując formy udzielania stypendium szkolnego, na podstawie art. 90f rada może wybrać poszczególne formy wyliczone w ustawie lub wskazać, że stypendium może być udzielane we wszystkich formach, jakie ustawa dopuszcza.

W § 5 ust.1 pkt 3 Regulaminu pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Czarnocin, stanowiącego załącznik nr 1 do uchwały, Rada Gminy uchwaliła, że formami stypendium szkolnego jest całkowite lub częściowe pokrycie kosztów związanych z pobieraniem nauki. Zapis ten jest sprzeczny z art. 90d ust.4 ww. ustawy o systemie oświaty, który stanowi, że stypendium szkolne może być udzielane uczniom szkół ponadgimnazjalnych oraz słuchaczom kolegiów, o których mowa w ust. 3, także w formie całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów związanych z pobieraniem nauki poza miejscem zamieszkania.

Ponadto w §5 ust.1 pkt 4 Regulaminu Rada Gminy postanowiła że formami stypendium szkolnego są świadczenia pieniężne, jeżeli Kierownik GOPS uzna, że udzielanie stypendium w formach wymienionych w §5 ust.1 Regulaminu nie jest możliwe. Ten przepis ten narusza dyspozycję art. 90d ust.5 ustawy o systemie oświaty. Zgodnie z tym przepisem stypendium szkolne może być także udzielone w formie świadczenia pieniężnego, jeżeli organ przyznający stypendium uzna, że udzielenie stypendium w podstawowej formie tj. całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, w tym wyrównawczych, wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole w ramach planu nauczania, a także udziału w zajęciach edukacyjnych realizowanych poza szkołą czy w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym w szczególności zakupu podręczników, a w przypadku uczniów szkół ponadgimnazjalnych także w formie, całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów związanych z pobieraniem nauki poza miejscem zamieszkania nie jest możliwe, natomiast w przypadku słuchaczy kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych, udzielenie stypendium w formie całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, w tym wyrównawczych, wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole w ramach planu nauczania, a także udziału w zajęciach edukacyjnych realizowanych poza szkołą czy w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym w szczególności zakupu podręczników, a także w formie, całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów związanych z pobieraniem nauki poza miejscem zamieszkania, nie jest celowe.

Materialno-rzeczowe formy pomocy mają zdecydowane pierwszeństwo przed udzielaniem świadczeń w formie pieniężnej. Udzielenie stypendium w formie pieniężnej jest rozwiązaniem ostatecznym, którego nie można przewidywać jako

sposobu zapewnienia świadczeń w ramach stypendium socjalnego. Przesłankę "niemożliwości" udzielenia stypendium w formie innej niż pieniężna należy rozumieć w sensie zobiektywizowanym, tj. powinny istnieć przeszkody niezależne zarówno od samych zainteresowanych wnioskodawców, jak i od organu. Natomiast przesłanka "niecelowości" udzielania pomocy materialno-rzeczowej słuchaczom kolegiów oznacza już ocenę przeprowadzaną w sposób bardziej uznaniowy.

Na niecelowość udzielenia świadczenia niepieniężnego może wskazać organowi udzielającemu stypendium sam wnioskodawca, tj. słuchacz kolegium. Kryterium jest zatem w tym ostatnim przypadku mniej ostre, choć zarazem nie ma potrzeby zapewnienia tak daleko idącej ochrony interesu uprawnionego jak w przypadku uczniów szkół, skoro słuchacz zakładu kształcenia nauczycieli lub kolegium pracowników socjalnych jest już osobą pełnoletnią i istnieje większe prawdopodobieństwo, że w sposób odpowiedzialny wydatkuje otrzymane środki na cele edukacyjne. Rada gminy nie może zaś uchwalić regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym, który dopuszczałby modyfikowanie przesłanek ustawowych wypłaty świadczeń w formie pieniężnej.

Ponadto w § 9 ust.2 Regulaminu Rada Gminy przyjęła, że do wniosku o udzielenie pomocy materialnej załącza się zaświadczenie o wysokości dochodów a w przypadku ubiegania się o stypendium szkolne przez ucznia, którego rodzina korzysta ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, zamiast zaświadczenia o wysokości dochodów przedkłada się zaświadczenia o korzystaniu ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Natomiast zgodnie z art. 90n ust.4 ustawy o systemie oświaty wniosek o przyznanie świadczenia pomocy materialnej o charakterze socjalnym zawiera w szczególności:

- 1) imię i nazwisko ucznia i jego rodziców;
- 2) miejsce zamieszkania ucznia;
- 3) dane uzasadniające przyznanie świadczenia pomocy materialnej, w tym zaświadczenie albo oświadczenie o wysokości dochodów, z zastrzeżeniem ust. 5;
- 4) pożądaną formę świadczenia pomocy materialnej inną niż forma pieniężna.

W przypadku ubiegania się o stypendium szkolne dla ucznia, którego rodzina korzysta ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, zamiast zaświadczenia albo oświadczenia o wysokości dochodów przedkłada się zaświadczenie albo oświadczenie o korzystaniu ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Zatem w §9 ust.2 Regulaminu formą potwierdzenia sytuacji materialnej ucznia powinno być zaświadczenie lub oświadczenie, a nie tylko zaświadczenie.

W §9 ust.6 Regulaminu Rada Gminy określiła wzór wniosku o przyznanie stypendium szkolnego, stanowiący załącznik do przedmiotowego regulaminu. Formę i treść wniosku o przyznanie stypendium lub zasiłku szkolnego określa przepis art. 90n ustawy o systemie oświaty. Zatem w ocenie organu nadzoru określenie wzoru stanowiącego załącznik do regulaminu jest przekroczeniem przez Radę Gminy kompetencji wynikającej z art. 90f ww. ustawy o systemie oświaty. Przepisy ustawy o systemie oświaty zawierają liczne upoważnienia dla rady gminy do szczegółowego regulowania określonych kwestii związanych z systemem oświaty. Wśród delegacji

ustawowej nie zawarto jednakże upoważnienia do określenia wzoru wniosku o udzielenie pomocy. Z tych ustaleń wynika więc, że Rada nie posiada kompetencji do ustalania, w ramach regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów, wzoru wniosku o przyznanie stypendium bądź zasiłku szkolnego.

Należy ponadto zwrócić uwagę na zapis § 9 ust.3 i 4 Regulaminu, w którym Rada Gminy określiła, że: "Wniosek o przyznanie stypendium szkolnego składa się w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Czarnocinie na dziennik podawczy do dnia 15 września danego roku (...). Natomiast "Wniosek o zasiłek szkolny można składać w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Czarnocinie na dziennik podawczy w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące (...)". Z treści tych postanowień wynika, że Rada Gminy zobowiązała adresatów Regulaminu do składania wniosku o przyznanie stypendium i zasiłku szkolnego jedynie w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej. Tymczasem przepis art. 63 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego stanowi, że: podania (żądania, wyjaśnienia, odwołania, zażalenia) mogą być wnoszone pisemnie, telegraficznie, za pomocą telefaksu lub ustnie do protokołu, a także za pomocą innych środków komunikacji elektronicznej przez elektroniczną skrzynkę podawczą organu administracji publicznej utworzoną na podstawie ustawy z dnia 17 lutego 2005 roku o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

Mając powyższe na uwadze stwierdzenie nieważności uchwały w części określonej w sentencji rozstrzygnięcia jest uzasadnione.

Na niniejsze rozstrzygnięcie przysługuje prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach za pośrednictwem Wojewody Świętokrzyskiego, w terminie 30 dni od daty jego doręczenia.

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

Agata Wojtyśzek